

Spis treści

Wprowadzenie	5
ROZDZIAŁ 1	
Charakterystyka teorii napięcia Roberta Agnew	15
1.1. Źródła teorii napięcia Roberta Agnew	15
1.2. Główne twierdzenia teorii napięcia	24
1.3. Typy napięcia	24
1.4. Strategie adaptacji do napięcia	28
1.5. Możliwości przewidywania wyboru strategii adaptacji do napięcia	30
1.6. Rola relatywnej deprivacji w generowaniu napięcia	32
1.7. Badania Roberta Agnew i Helene R. White – charakterystyka	39
1.8. Dotychczasowe badania wykorzystujące teorię napięcia Roberta Agnew	41
1.8.1. Badania polskie	42
1.8.2. Badania zagraniczne	50
1.9. Podsumowanie	62
ROZDZIAŁ 2	
Lęk i agresja jako determinanty podejmowanych zachowań naruszających normy prawne i społeczne wśród adolescentów	65
2.1. Lęk – charakterystyka zjawiska	66
2.1.1. Ustalenia terminologiczne	66
2.1.2. Psychologiczne koncepcje lęku	70
2.1.3. Rodzaje lęku	73
2.1.4. Rodzaje zaburzeń lękowych	77
2.1.5. Lęk a podejmowanie zachowań naruszających normy prawne i społeczne	82
2.2. Agresja – charakterystyka zjawiska	92
2.2.1. Ustalenia terminologiczne	92
2.2.2. Koncepcje teoretyczne zachowań agresywnych	97
2.2.3. Rodzaje zachowań agresywnych	103
2.3. Agresja a podejmowanie zachowań naruszających normy prawne i społeczne	106

2.4. Lęk i agresja a funkcjonowanie społeczne – przegląd badań	114
2.5. Podsumowanie	121

ROZDZIAŁ 3

Założenia metodologiczne badań	123
3.1. Cel i przedmiot badań	123
3.2. Problemy i hipotezy badawcze	126
3.3. Zmienne i wskaźniki	133
3.4. Operacyjny model badań własnych	136
3.5. Organizacja procesu badawczego	142
3.6. Reguły doboru populacji badawczej	144
3.7. Charakterystyka populacji badawczej	145
3.8. Metody, techniki, narzędzia badawcze	146
3.9. Analiza psychometryczna Kwestionariusza Poczucia Napięcia i Czynników Ograniczających	153
3.10. Podsumowanie	156

ROZDZIAŁ 4

Charakterystyka nieprzystosowania społecznego badanej młodzieży – wyniki badań własnych	157
4.1. Społeczno-demograficzna charakterystyka osób badanych	157
4.1.1. Charakterystyka kariery szkolnej badanej młodzieży	161
4.2. Charakterystyka nieprzystosowania społecznego młodzieży umieszczonej w zakładach resocjalizacyjnych – grupa badawcza	163
4.2.1. Wiek badanej młodzieży w chwili popełnienia czynu karalnego	163
4.2.2. Powody umieszczenia w zakładzie resocjalizacyjnym	164
4.2.3. Ocena nasilenia zachowań naruszających normy prawne oraz społeczne w badanych grupach młodzieży	165
4.2.4. Zachowania naruszające normy prawne i społeczne – analiza porównawcza badanych grup	168
4.2.5. Weryfikacja hipotezy pierwszej	171
4.3. Podsumowanie	178

ROZDZIAŁ 5

Środowiskowe determinanty zachowań naruszających normy prawne i społeczne w świetle teorii napięcia Roberta Agnew – wyniki badań własnych	179
5.1. Ocena nasilenia ogólnego poczucia napięcia w badanych grupach młodzieży	180
5.1.1. Ogólne poczucie napięcia – analiza porównawcza badanych grup	181

5.1.2. Poczucie napięcia a rodzaj reprezentowanej grupy oraz płeć osób badanych ...	182
5.1.3. Weryfikacja hipotezy drugiej	186
5.1.4. Negatywne zdarzenia życiowe w podziale na grupę i płeć osób badanych	188
5.2. Ocena nasilenia czynników ograniczających w badanych grupach młodzieży	196
5.2.1. Czynniki ograniczające – analiza porównawcza badanych grup	197
5.2.2. Czynniki ograniczające a rodzaj reprezentowanej grupy oraz płeć osób badanych	199
5.2.3. Weryfikacja hipotezy trzeciej	204
5.3. Poczucie napięcia i czynniki ograniczające a nieprzystosowanie społeczne młodzieży	205
5.4. Weryfikacja hipotezy czwartej	208
5.5. Weryfikacja hipotezy piątej	217
5.6. Podsumowanie	219

ROZDZIAŁ 6

Podmiotowe determinanty zachowań naruszających normy prawne i społeczne – wyniki badań własnych

6.1. Ocena nasilenia agresywności w badanych grupach młodzieży	225
6.1.1. Agresywność – analiza porównawcza badanych grup z uwzględnieniem czynnika płci	228
6.1.2. Weryfikacja hipotezy szóstej	230
6.1.3. Agresywność a nieprzystosowanie społeczne badanej młodzieży	240
6.1.4. Weryfikacja hipotezy siódmej	242
6.2. Ocena nasilenia lęku w badanych grupach młodzieży	244
6.2.1. Lęk – analiza porównawcza badanych grup z uwzględnieniem czynnika płci	245
6.2.2. Weryfikacja hipotezy ósmej	247
6.2.3. Lęk a nieprzystosowanie społeczne badanej młodzieży	250
6.2.4. Weryfikacja hipotezy dziewiątej	251
6.3. Analiza zależności między zmiennymi w modelu badawczym – analiza regresji	252
6.3.1. Weryfikacja hipotezy dziesiątej	260
6.4. Podsumowanie	262

ROZDZIAŁ 7

Wnioski z badań własnych

7.1. Ograniczenia badań	267
7.2. Podsumowanie wyników	268
7.3. Wskazówki dla praktyki wychowawczej	284

Aneksy

Aneks 1. Kwestionariusz ankiety (grupa badawcza)	289
Aneks 2. Kwestionariusz ankiety (grupa kontrolna)	291
Aneks 3. Kwestionariusz Poczucia Napięcia i Czynników Ograniczających	293
Aneks 4. Kwestionariusz Nieprzystosowania Społecznego Self-Report	297
Aneks 5. Inwentarz Stanu i Cechy Lęku STAI X-1	299
Aneks 6. Inwentarz Stanu i Cechy Lęku STAI X-2	300
Aneks 7. Kwestionariusz Agresji Bussa–Perry’ego	301
Aneks 8. Współczynnik rzetelności Alfa Cronbacha skal Kwestionariusza PNICO w grupie badawczej i kontrolnej	303
Bibliografia	311
Streszczenie	347
Summary	349
Spis tabel i rysunków	351